

Rolnummer : 163
Arrest nr. 42/90 van 21 december 1990

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door de vrede-rechter van het kanton Asse bij vonnis van 23 november 1989 inzake de gemeente Asse tegen GAUTOT Marie en consorten.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. DELVA en J. SAROT,
en de rechters J. WATHELET, D. ANDRE, F. DEBAEDTS, L. DE GREVE,

K. BLANCKAERT, L.P. SUETENS, M. MELCHIOR en L. FRANCOIS,
bijgestaan door de griffier L. POTOMS,
onder het voorzitterschap van voorzitter J. DELVA,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. ONDERWERP

Bij vonnis van 23 november 1989 heeft de vrederechter van het kanton Asse volgende prejudiciële vraag aan het Arbitragehof gesteld :

"Zijn de artikelen 7 en 16, 2, van de onteigeningswet van 1962 en artikel 14 van de gecordineerde wetten op de Raad van State in strijd met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, in de mate dat voormelde artikelen de toegang van de onteigende tot de Raad van State om de nietigverklaring van het onteigeningsbesluit te vragen, verhinderen, daar waar de belanghebbende derden wel kunnen optreden voor de Raad van State ?".

II. DE FEITEN EN DE VOORAFGAANDE RECHTSPLEGING

De voormelde prejudiciële vraag is gesteld in het kader van een onteigeningsprocedure overeenkomstig de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigeningen ten algemenen nutte, bepaald bij artikel 5 van de wet van 26 juli 1962.

Mevrouw Martine GAUTOT, één van de vele medeëigenaars van het te onteigenen goed, heeft naar aanleiding van de verschijning ter plaatse doen opmerken dat de eigenaars en rechthebbenden, in tegenstelling tot derden die door de onteigening nadeel zouden ondervinden, geen beroep kunnen instellen bij de Raad van State en hun bezwaren tegen het besluit dat machtiging verleent tot de onteigening enkel voor de vrederechter kunnen aanvoeren bij wege van exceptie op grond van artikel 107 van de Grondwet.

Voormelde partij wierp voor de vrederechter op dat voormeld onderscheid tussen eigenaars en rechthebbenden enerzijds en derden anderzijds in strijd is met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet en verzocht de rechter daarover een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof.

Het vonnis met de reeds geciteerde prejudiciële vraag is op 6 december 1989 ter griffie van het Hof ingekomen. Een conform artikel 27 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 door de rechter en de griffier ondertekende expeditie werd op 14 december 1989 ontvangen.

III. DE RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door verzending van een expeditie van voormelde verwijzingsbeslissing die op 6 december 1989 ter griffie is ontvangen.

Bij beschikking van 6 december 1989 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van het Hof aangewezen conform de artikelen 58 en 59, tweede en derde lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers K. BLANCKAERT en M. MELCHIOR hebben geoordeeld dat er geen toepassing diende te worden gemaakt van de artikelen 71 en 72 van de organieke wet.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 4 januari 1990 bekendgemaakt.

Van de verwijzingsbeslissing is conform artikel 77 van de organieke wet kennis gegeven bij aangetekende brieven van 29 december 1989, 9 januari 1990 en 6 februari 1990.

GAUTOT Martine en de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve hebben ieder een memorie ingediend, respectievelijk op 13 en 19 februari 1990.

Conform artikel 89 van de organieke wet is bij aangetekende brieven van 6 april 1990 kennis gegeven van die memories.

GAUTOT Martine heeft een memorie van antwoord ingediend op 9 mei 1990.

Bij beschikking van 31 mei 1990 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 6 december 1990.

Bij beschikking van 4 juli 1990 heeft het Hof beslist dat de zaak in gereedheid is en de terechtzitting vastgesteld op 18 september 1990.

Van voormelde beschikking van 4 juli 1990 is kennis gegeven aan de partijen terwijl de advocaten van de partijen zijn verwittigd van de datum van de te-rechtzitting bij aangetekende brieven van 5 juli 1990.

Ter terechtzitting van 18 september 1990 :

- zijn verschenen :

Mr. M. DENYS, advocaat bij de balie te Brussel,
in zijn hoedanigheid van gerechtelijk raadsman
van GAUTOT Martine, wonende te Asse, Muurveld 41 ;

Mr. L. DECONINCK loco F. MAUSSION, advocaten
bij de balie te Brussel, voor de Brusselse
Hoofdstedelijke Executieve, 1000 Brussel, Her-
togstraat 7-9 ;

- hebben de rechters-verslaggevers K. BLANCKAERT
en M. MELCHIOR verslag uitgebracht ;
- zijn Mr. M. DENYS en Mr. L. DECONINCK gehoord ;
- is de zaak in beraad genomen.

Bij beschikking van 31 oktober 1990 heeft voorzitter
J. DELVA de zaak voorgelegd aan het Hof in
voltallige zitting.

Bij beschikking van 31 oktober 1990 heeft het Hof de
heropening van de debatten bevolen, gezegd dat de
zaak in gereedheid is en de terechtzitting vastge-
steld op 21 november 1990.

Ter terechtzitting van 21 november 1990 :

- zijn verschenen :

Mr. M. DENYS en Mr. P. LEMMENS loco Mr. F.
MAUSSION, advocaten bij de balie te Brussel ;

- hebben de rechters-verslaggevers K. BLANCKAERT

en M. MELCHIOR verslag uitgebracht ;

- zijn Mr. M. DENYS en Mr. P. LEMMENS gehoord ;
- is de zaak in beraad genomen.

Bij beschikking van 28 november 1990 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden uitgesproken, verlengd tot 6 juni 1991.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. IN RECHTE

- A -

- A.1.1. In het eerste deel van haar memorie schetst de verweerster in de zaak ten gronde de evolutie in de rechtspraak met betrekking tot de respectievelijke bevoegdheden van de gewone rechtbanken en de Raad van State inzake onteigeningen.

De auteur memoreert dat de gewone rechtbanken lange tijd enkel de externe wettigheid van de besluiten houdende machtiging tot onteigening controleerden en dat de Raad van State van zijn kant aanvankelijk kennis nam van beroepen tot vernietiging van de onteigeningsbesluiten op grond van machtsoverschrijding. De partij GAUTOT beschrijft dan hoe de rechtspraak van de Raad van State en van het Hof van Cassatie evolueerde in de richting van een volledige wettigheidstoetsing door de gewone rechtbanken en de onbevoegdheid van de Raad van State ten aanzien van

onteigeningsbesluiten. Zij wijst erop dat krachtens de rechtspraak de onbevoegdheid van de Raad van State thans evenwel enkel personen betreft die partij kunnen zijn bij de onteigeningsprocedure voor de gewone rechter - met name de eigenaars en personen die zekere rechten hebben op het te onteigenen goed - en dat andere personen - bijvoorbeeld buren van het te onteigenen goed - wel toegang hebben tot de Raad van State.

- A.1.2. In het tweede onderdeel van de memorie brengt de verweerster in het bodemgeschil kritiek uit op de gevestigde rechtspraak.

Vooreerst werpt zij op dat de gewone rechtbanken krachtens artikel 107 van de Grondwet weliswaar geacht worden zowel de interne als de externe wettigheid te onderzoeken, maar dat zij bij de controle op de interne wettigheid veel terughoudender zijn dan de Raad van State en inzonderheid geen beroep doen op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De auteur van de memorie voegt daaraan toe dat voor de vrederechter alle excepties onmiddellijk moeten worden opgeworpen naar aanleiding van de verschijning ter plaatse en dat de rechter binnen de achtenveertig uren en zonder mogelijkheid van onderzoeksmaatregelen of heropening van de debatten moet beslissen.

De verweerster in het bodemgeschil besluit dat de toepassing van artikel 107 van de Grondwet in onteigeningszaken in de praktijk niet de gewenste interne wettigheidscontrole meebrengt die wel plaatsvindt voor de Raad van State.

Vervolgens betoogt de partij GAUTOT dat de erkenning van de bevoegdheid van de gewone rechtbanken tot toetsing van de interne en externe wettigheid niet noodzakelijk meebrengt dat de bevoegdheid van de Raad van State uitgesloten is.

Volgens de auteur van de memorie kan noch uit de wetten van 1835 en 1962 inzake onteigening, noch uit de gecoördineerde wetten op de Raad van State worden afgeleid dat de hoven en rechtbanken een exclusieve bevoegdheid zouden bezitten. De gewone rechter kan het onteigeningsbesluit enkel inter partes niet toepasselijk verklaren, terwijl een vernietiging door de Raad van State erga omnes geldt. Bovendien kunnen de eigenaars en rechthebbenden het onteigeningsbesluit niet op eigen initiatief betwisten en moeten zij wachten tot de administratieve overheid de gerechtelijke fase van de onteigening aanvat om dan hun bezwaren bij wege van exceptie op te werpen.

De verweerster in het bodemgeschil doet gelden dat het naast elkaar bestaan van de bevoegdheid van de gewone rechtbanken en de Raad van State geen onoverkomelijke problemen oplevert.

Overigens bestaat ook nu al het risico van tegenstrijdige beslissingen omdat derden een beroep tot vernietiging bij de Raad van State kunnen instellen.

Bovendien kan de moeilijkheid in elk geval worden opgevangen :

- ofwel spreekt de Raad van State zich eerst uit en ingeval hij vernietigt, geldt het arrest

- ook ten aanzien van de gewone rechter ;
- ofwel spreekt de gewone rechter zich eerst uit en ingeval het onteigeningsbesluit regelmatig wordt bevonden, hebben de betrokkenen niet meer

het vereiste actuele belang om voor de Raad van State de vernietiging te vragen.

A.1.3. Het derde onderdeel van de memorie handelt over een arrest van de Raad van State van 10 november 1987 dat naar de mening van verweerster in het geding ten gronde een kentering in de rechtspraak aankondigt. Volgens de auteur van de memorie heeft de Raad van State, door in dat arrest te stellen dat hij onbevoegd is van zodra de vordering tot onteigening bij de vrederechter aanhangig werd gemaakt, te verstaan gegeven dat hij wel bevoegd zou zijn wanneer de vordering nog niet voor de gewone rechter aanhangig is.

A.1.4. In het vierde onderdeel van de memorie betoogt de verweerster in het bodemgeschil dat de bestaande regeling de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet schendt.

Indien men overeenkomstig de rechtspraak de toegang tot de Raad van State ontzegt aan de eigenaars en rechthebbenden, dan zijn deze volgens de auteur van de memorie gediscrimineerd ten overstaan van derden die geen rechten met betrekking tot het onroerend goed kunnen laten gelden maar wel een rechtmatig belang kunnen hebben en onmiddellijk een beroep tot nietigverklaring van het onteigeningsbesluit kunnen instellen bij de Raad van State. Degenen die niet rechtstreeks getroffen zijn, genieten naar het oordeel van de partij GAUTOT een veel ruimere en meer doeltreffende bescherming dan de eigenaars en rechthebbenden, zonder dat voor dit onderscheid in behandeling een redelijke en objectieve rechtvaardigingsgrond bestaat.

Bovendien zijn de eigenaars en rechthebbenden naar de mening van verweerster in de zaak ten gronde beroofd van het recht op een behoorlijke rechtspleging, in tegenstelling tot diegenen die hun vordering bij de Raad van State kunnen indienen.

A.1.5. In het dispositief van haar memorie verzoekt verweerster in het bodemgeschil het Hof dan ook bevestigend te antwoorden op de prejudiciële vraag.

A.2.1. Ook de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve behandelt in haar memorie vooreerst de respectieve bevoegdheid van de Raad van State en van de gewone rechter inzake onteigeningen.

Zij stelt vast dat de Raad van State evenals het Hof van Cassatie de onbevoegdheid bevestigen van de Raad van State om op verzoek van de eigenaar kennis te nemen van de interne en externe wettigheid van een onteigeningsbesluit.

A.2.2. Naar het oordeel van de Executieve spruit de onbevoegdheid van de Raad van State evenwel niet voort uit de in de prejudiciële vraag aangegeven wetsbepalingen, maar uit de artikelen 11 en 92 van de Grondwet.

Artikel 7 van de onteigeningswet van 26 juli 1962, krachtens hetwelk de eigenaar en rechthebbenden de onwettigheid van het onteigeningsbesluit voor de vrederechter kunnen opwerpen, is volgens de auteur van de memorie niets anders dan de uitvoering door de wetgever van voormelde bepalingen van de Grondwet.

De Executieve besluit dat de prejudiciële vraag niet ontvankelijk is omdat zij ertoe zou strekken een beweerde discriminatie die voortvloeit uit de Grondwet zelf te toetsen.

- A.2.3. De memorie bevat verder nog bedenkingen die de Executieve in ondergeschikte orde maakt voor zover het Hof zich bevoegd zou verklaren om de prejudiciële vraag te behandelen.

De Executieve betoogt dat de prejudiciële vraag feitelijke grondslag mist en dat er hoe dan ook geen schending is van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

De Brusselse Hoofdstedelijke Executieve gaat ervan uit dat de belanghebbende derden waarvan sprake in de prejudiciële vraag de personen zijn die in artikel 6 van de onteigeningswet van 1962 opgesomd zijn, te weten de derden die bij de onteigening belang hebben op grond van huur, gebruikspand, gebruik of bewoning.

De Executieve merkt op dat blijkens een arrest van de Raad van State van 18 oktober 1988 door die belanghebbenden evenmin als door de eigenaars een annulatieberoep bij de Raad van State kan worden ingesteld.

Naar het oordeel van de Executieve mist de prejudiciële vraag feitelijke grondslag nu deze ervan uitgaat dat de enen zich wel tot de Raad van State kunnen wenden en anderen niet, terwijl noch voor de eigenaars, noch voor deze belanghebbende derden beroep bij de Raad van State open staat.

De Brusselse Hoofdstedelijke Executieve betoogt

vervolgens dat er zelfs in de hypothese dat derden - wie dan ook - de vernietiging van het onteigeningsbesluit kunnen vorderen, dan nog geen sprake is van strijdigheid met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

De Executieve ziet een objectief onderscheid tussen de eigenaar en de rechthebbenden bedoeld in artikel 6 van de onteigeningswet van 1962, enerzijds, en derden, anderzijds, en acht dat onderscheid redelijk verantwoord gelet op de artikelen 11 en 92 van de Grondwet.

De Executieve voegt daaraan toe dat de noodzaak om de onteigening bij hoogdringendheid door te voeren de bijzondere procedure voor de vrederechter rechtvaardigt en dat de daar geboden rechtsbescherming minstens even effectief is als bij de procedure voor de Raad van State.

A.2.4. De Brusselse Hoofdstedelijke Executieve vraagt in het dispositief van haar memorie de prejudiciële vraag niet ontvankelijk te verklaren. In ondergeschikte orde verzoekt zij het Hof voor recht te zeggen dat de vraag feitelijke grondslag mist of minstens dat de geïssueerde wetsbepalingen niet strijdig zijn met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

A.3.1. In haar memorie van antwoord vraagt de partij GAUTOT vooreerst aan het Hof de memorie ingediend namens de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve uit de debatten te weren nu deze niet vergezeld is van een beslissing van deze overheid om een memorie in te dienen.

A.3.2. Vervolgens betoogt de auteur van de memorie van ant-

woord dat het onderscheid niet voortvloeit uit de artikelen 11 en 92 van de Grondwet en dat de artikelen 6 en 6bis hoe dan ook van een hogere rechtsorde zijn en om die reden voorrang hebben op het artikel 92.

- A.3.3. De verweerster in de zaak ten gronde merkt op dat de uitdrukking "belanghebbende derden" in de prejudiciële vraag werd overgenomen uit de conclusie die zij bij de vrederechter heeft ingediend.

Het is evident dat de uitdrukking uitsluitend slaat op personen die zich in de huidige stand van de rechtspraak tot de Raad van State kunnen wenden, zoals de buren.

- A.3.4. Voor het overige verwijst verweerster in de zaak ten gronde naar haar eerste memorie evenals naar verschillende documenten gevoegd bij de memorie van antwoord, met name het besluit van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens in de zaak CLAREBOUT en BOERAEVE tegen de Belgische Staat en een vonnis van de vrederechter van het kanton Aat van 6 maart 1986.

- A.4. De raadsman van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve heeft in bijlage bij een schrijven van 11 juni 1990 aan het Hof een uittreksel gevoegd van de notulen van de vergadering van de Executieve van 10 mei 1990, waarin deze verklaart voor zover nodig haar goedkeuring te hechten aan de indiening van de memorie bij het Hof.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag betreft de bestaanbaarheid met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet van de artikelen 7 en 16, tweede lid, van de wet betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte, wet waarvan de tekst is opgenomen in artikel 5 van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen ten algemenen nutte en de concessies voor de bouw van de autosnelwegen, en van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Die bepalingen luiden als volgt :

(artikel 7 :) "Op de dag die voor de verschijning is bepaald, aanvaardt de vrederechter als tussenkomende partijen, zonder verdere procedure en zonder dat daaruit vertraging mag voortvloeien, de belanghebbende derden die erom verzoeken.

Na de opmerkingen van de aanwezige partijen te hebben gehoord, oordeelt de rechter of de vordering regelmatig is ingesteld, de door de wet voorgeschreven formaliteiten vervuld zijn en het plan van de grondinnemingen van toepassing is op het goed waarvan de onteigening wordt gevorderd. De aanwezige verweerders zijn, op straffe van verval, gehouden alle excepties die zij menen te kunnen opwerpen, ineens voor te brengen. De vrederechter beschikt, ten laatste achtenveertig uren na de verschijning, bij één enkel vonnis over het geheel.

Hoger beroep tegen het vonnis waarbij de rechter de vordering van de onteigenaar afwijst en beslist dat er derhalve geen aanleiding bestaat om de procedure voort te zetten, wordt ingesteld binnen vijftien dagen na de uitspraak. De termijn van verdaging bedraagt altijd acht dagen; de akte van hoger beroep bevat, op straffe van nietigheid, de bezwaren die tegen het vonnis worden ingebracht. Geen enkel ander bezwaar kan in aanmerking worden genomen. Op het hoger beroep wordt beschikt op de inleidende terechtzitting of uiterlijk acht dagen later."

(artikel 16 :) "De voorlopige vergoedingen die de rechter heeft toegekend, worden onherroepelijk, indien binnen twee maanden na de verzending van de in artikel 15, 2e lid, bedoelde stukken, geen van de partijen de herziening ervan heeft aangevraagd voor de rechtbank van eerste aanleg." (eerste lid)

"De vordering tot herziening kan ook gegrond zijn op de onregelmatigheid van de onteigening. Zij wordt door de rechtbank behandeld overeenkomstig de regels van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering." (tweede lid)

Artikel 14 van de bij koninklijk besluit van 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State luidt als volgt :

"De afdeling doet uitspraak, bij wijze van arresten, over de beroepen tot nietigverklaring wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, ingesteld tegen de akten en reglementen van de onderscheidene administratieve overheden of tegen de administratieve beslissingen in betwiste zaken.

Wanneer een administratieve overheid verplicht is te beschikken en er bij het verstrijken van een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de haar daartoe door een belanghebbende betekende aanmaning geen beslissing is getroffen, wordt het stilzwijgen van de overheid geacht een afwijzende beslissing te zijn waartegen beroep kan worden ingesteld. Deze bepaling doet geen afbreuk aan de bijzondere bepalingen die een andere termijn vaststellen of aan het stilzwijgen van de administratieve overheid gevolgen verbinden."

Voormelde bepalingen zijn niet als zodanig geïnviseerd, doch enkel "in de mate dat voornoemde artikelen de toegang van de onteigende tot de Raad van State om de nietigverklaring van het onteigeningsbesluit te vragen, verhinderen, daar waar de belanghebbende derden wel kunnen optreden voor de Raad van State."

Uit de formulering van de prejudiciële vraag blijkt, dat met de woorden "belanghebbende derden" bedoeld zijn diegenen die in de huidige stand van de rechtspraak een beroep tot vernietiging van het onteigeningsbesluit bij de Raad van State kunnen instellen, zoals inzonderheid de burens van het te onteigenen goed.

B.2. De grondwettelijke regels van gelijkheid en van niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van rechtssubjecten wordt ingesteld, voor zover voor het criterium van dat onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met betrekking tot het doel en de gevolgen van de ter beoordeling staande norm. Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel geen redelijk verband van evenredigheid bestaat.

B.3.1. Het door de wet van 26 juli 1962 beoogde doel is dat een onteigeningsbesluit zo vlug mogelijk ten uitvoer zou kunnen worden gelegd met inachtneming van de voorschriften van de artikelen 11 en 92 van de Grondwet, dat wil zeggen met mogelijkheid voor de eigenaar van het goed dat voorwerp is van het onteigeningsbesluit en de in artikel 6 van voormelde wet bedoelde derden om in geval van betwisting hun rechten te laten gelden voor de justitiële rechter, die bevoegd zal zijn om vóór de eigendomsoverdracht het onteigeningsbesluit zowel op zijn interne als op zijn externe rechtmatigheid te toetsen en die in voorkomend geval uitspraak zal doen over de voorafgaande schade-loosstelling en over de inbezitstelling.

In de door de vrederechter gegeven interpretatie wordt aan de eigenaar van het te onteigenen goed en aan de in artikel 6 van de wet van 26 juli 1962 bedoelde derden het recht ontzegd bij de Raad van State een direct beroep in te stellen tegen de administratieve rechtshandeling waarbij tot die onteigening machtiging wordt verleend, terwijl andere derden wel zulk een beroep kunnen instellen.

Die andere derden zijn minder rechtstreeks betrokken bij de onteigening dan de eigenaars.

Dat verschil in behandeling inzake rechtsbescherming is ten opzichte van het door de wetgever van 1962 nagestreefde doel discriminerend in die zin dat het doel kan worden verwezenlijkt zonder de eigenaar en de in artikel 6 van de wet van 26 juli 1962 bedoelde derden de mogelijkheid te ontzeggen vóór de aanvang van de gerechtelijke fase van de onteigening de wettigheid van het onteigeningsbesluit bij wege van een rechtstreeks beroep aan te vechten.

B.3.2. In strijd met wat de verwerende partij lijkt te betogen, staat het niet aan het Hof bij het beantwoorden van de voorgelegde prejudiciële vraag de voordelen van de respectieve procedures voor de gewone rechtbanken en de Raad van State te vergelijken, noch buiten de controle op de inachtneming van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet te oordelen over de overeenstemming van de in de prejudiciële vraag aangehaalde wetsbepalingen met andere fundamentele rechtsregels, inzonderheid de grondrechten vervat in rechtstreeks werkende internationale ver-

dragsbepalingen.

B.3.3. De bepalingen van de artikelen 7 en 16, tweede lid, van de wet van 26 juli 1962 en van artikel 14 van de gecordineerde wetten op de Raad van State, hetzij afzonderlijk, hetzij samen gelezen, sluiten op zich niet uit dat de eigenaars en de derden bedoeld in artikel 6 van de wet van 26 juli 1962 rechtstreeks de wettigheid van het onteigeningsbesluit kunnen aanvechten door bij de Raad van State een beroep tot vernietiging in te stellen.

In die interpretatie, en op welke manier ook de bevoegdheidsregeling moet worden opgevat nadat de onteigenende overheid heeft gedagvaard, verhinderen de door de prejudiciële vraag beoogde artikelen van de wet van 26 juli 1962 niet dat, vóór het ogenblik waarop de onteigenende overheid heeft gedagvaard - wat, zoals ter zake, kan gebeuren ettelijke jaren nadat het onteigeningsbesluit is genomen -, de eigenaar van het te onteigenen goed en de in artikel 6 bedoelde derden op grond van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, bij dit hoge rechtscollege een annulatieberoep tegen het onteigeningsbesluit kunnen instellen. Immers, enerzijds is het onteigeningsbesluit een administratieve handeling die het te onteigenen goed ernstig bezwaart en derhalve de eigenaar ervan en de belanghebbende derden in de zin van artikel 6 van de wet van 26 juli 1962 meer rechtstreeks benadeelt dan de andere derden en, anderzijds, wordt de bevoegdheid van de Raad van State, op het beschouwde tijdstip, niet uitgesloten door het openstaan van een vordering of enig ander rechtsmiddel bij de justitiële rechter.

OM DEZE REDENEN,

HET HOF,

zegt voor recht dat de bepalingen van de artikelen 7 en 16, tweede lid, van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte en van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet niet schenden in zover ze worden uitgelegd in de zin dat zij de onteigende niet verhinderen vóór de gerechtelijke fase bij de Raad van State een beroep tot vernietiging van het onteigeningsbesluit in te stellen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof op de openbare terechtzitting van 21 december 1990.

De griffier,

De voorzitter,

L. POTOMS

J. DELVA